

INDLEDNING

til

PHILOSOPHISKE SAMTALER

for

UNGE SØEKRIGERE

af

Admiral Jørgen Baltazar Winterfeldt

Kjøbenhavn 1821

Trykt hos Christopher Græbe

Forerindring.

Det er noget over 50 Aar siden jeg foretog mig at optegne nogle Leveregler, saavel til Nytte for mig selv, som for tvende Cadetter, der vare i Huset hos mig; men da disse bleve Officerer, og jeg kom ud paa Togter og var længe borte, blev dette Arbeide henlagt.

Siden, da jeg var Chef for Søcadetcorpset, tænkte jeg at begynde derpaa igjen, i form af en Samtale imellem en nysindskreven Cadet og en af hans Faders Venner; men indtrufne Omstændigheder forhindrede det atter.

Nu da mig tykkes, at, uagtet den store Fremgang, man i de senere Tider har gjort i Videnskabernes Rige, den vigtigste Deel, Philosophien, dog er meget tilsidesat, og at man saa ofte tager Skyggen for Legemet, har jeg troet det passende, at fornye det Forsæt, jeg forhen havde fattet.

Marcus Aurelius, ligesaameget bekjendt under det Navn Antonius Philosophus, har efterladt os sine Leveregler skriftlig, og vi have dem endnu; og sømmede det sig en saa stor Keiser at foreskrive sig selv Regler at leve efter, troer jeg ikke, at det kan være uanstændigt for nogen Anden.

En udførlig Afhandling tillader min Alder mig ei at forfatte; jeg lader mig derfor nøie med at anføre en Deel af de Regler og Sentenser, som jeg troer at man kan befinde sig vel ved, og der kan tjene som Indledning til philosophiske Samtaler mellem unge Søekrigere.

De ere ei anførte i nogen vis systematisk Orden, men saaledes, som de ere rundne mig i Tanker.

En Deel deraf ere passende for Folk af alle Stænder, og ere saa tydelige, at derom ikke kan være tvende Meninger; men en Deel kan ikke forstaaes uden nøiere Forklaring.

Jeg melder intet om Laster, thi jeg forestiller mig, at Folk, som have Opdragelse, ingen Formaning behøve i denne Henseende. Jeg berører ikkun saadanne Feil, som Mennesket letteligen falde hen til, og som mange berømte Mænd ikke have vidst at tage sig i Agt for.

Som alle Ting bør gaae frem til det Bedre, saa er det og gaaet med Søe-Etaten; Styrmandskonsten og Søemandskabet bleve tilforn ikkun anseete som praktiske Haandværker, men i de senere Tider betragter man dem som mathematiske Videnskaber.

Man troede da, og jeg troer med Grund, at en Officer kan være en brugbar og duelig Styrmand og Søemand, endskjønt han ikkun havde faa theoretiske Kundskaber, og der blev af de vordende Officerer ikke fordret andet, end at de skulde upaaklageligen staae den første Examen; Saa ginge videre.

Commandeur Capitain Frederich Wegerslöv, som, noget før jeg kom paa Akademiet, var bleven Lærer ved samme, gjorde Epoque i Henseende til disse Videnskaber, og jeg har altid anseet det som et Held for mig, at det var faldet i min Lod, at komme paa Akademiet i den Tid, han var Lærer i de mathematiske Videnskaber, samt Capitain Gerhard Sivers Officer ved Cadetcorpset.

Ved sin til Omstændighederne passende ypperlige Lære-Methode bragte Commandeur Wegerslöv det saa vidt, at Cadetterne erholdt klarere og theoretiske Begreber om hvad de lærte, og begyndte at arbeide med Lyst og Flid, uagtet dem ingen Tvang var paalagt. +)

Sphærica med den sphæriske Triangel-Regning, som forhen enten ikke blev lært, eller ikkun lært praktisk, blev nu behandlet theoretisk, og man kan vist sige, at Ingen afgik fra Akademiet til Officer, uden at have lært det, de i deres Sag behøvede at vide. Var man undertiden noget for eftergivende, havde denne retsindige Mand dog ingen Skyld deri.

Methoden at finde Længden til Søes ved at maale Afstanden fra en bekjendt Stjerne til Maanens Rand, var i hans Tid ikke funden; ellers veed jeg ikke, at man i Styrmands-Videnskaben har siden lært mere, end man den Gang vidste.

Capitain Sivers, der een Gang var med Cadet-Fregatten som Cadet-Officer, og tvende Gange førte den, sørgede paa sin Side for, at Cadetterne lærte Søemandskabet grundigen, saa at de ikke alleneste maatte gjøre Rede for hvad de gjorde, men endog angive Grunde, hvorfor de skulde gjøre saa, og ei anderledes.

I Land søgte han, som Philosoph, at rette Cadetternes Feil mere ved Formaninger end ved Straffe, og viste den falske Ære i et klart Lys.

De gamle Vaner og Ideer kunde ikke saa strax tilintetgjøres; men inden faa Aar fik Søecadet-Akademiet dog en anden og kjendelig forbedret Skikkelse.

+) Commandeur Capitain Wegerslöv var opdraget i Engelland, og har faaet sine Kundskaber der. Hvorledes Tilfældet har bragt ham i hans Ungdom didhen, veed jeg ikke; men dersom jeg ei feiler, var hans Læremaade noget nær den samme, som den nu saakaldte Iankasterske.

Ikke lidet bidrog det dertil, at der i den Tid Ingen blev antaget ved Cadet-Corpsen, uden at man kunde formode, at han af sine Forældre havde fået rigtige Principer om Æren, førend han kom paa Akademiet, og dette havde Staten for det meste General-Admiral-Lieutenant Greve Frederic Danneskjold Samsøe at takke for.

De unge Mennesker indsaae, at man, efter Ordsproget, hellere bør være end synes at være, og at de, naar de engang bleve Skibschefer, burde være det i sin hele Udstrækning, og ei af hvilkensomhelst Aarsag forlade sig blindt hen paa deres Styrmand, Baadsmænd eller andre Underhavende.

Hermed være det ikke sagt, at Ingen af de ældre Officerer havde de fornødne Kundskaber, thi Mænd, som have Genie, Lyst og Ærekjærhed, kunne altid ved maadelig Underviisning hjælpe sig selv frem.

Søecadet-Akademiet har for nærværende Tid naaet en Grad af Fuldkommenhed, som det ingen Tid forhen har havt, men Herr Contre-Admiral Sneedorff, som i de senere Aar har bestyret Akademiet, maa tillade mig at bemærke, at, dersom han ikke havde været saa lykkelig at vinde vor Faderkonges Tillid, skulde han, sin utrættede Nidkjerhed uagtet, ei have kunnet bringe det saa vidt.

Den danske Marine giver i Henseende til Kundskaber, og jeg troer ogsaa i Henseende til Sædelighed, ingen anden Marine noget efter; selv den engelske Søeofficer har intet andet forud, end en større Grad af Erfaring. Men den maatte være en dadleværdig Smigrer, som vilde sige, at den dermed var ophøiet over al menneskelig Ufuldkommenhed, og at Intet kunde være undgaaet dens Opmærksomhed.

Mig er paa mine Søetogter tilstødt adskillige Uheld, som jeg, Gud skee Lov, er sluppen uskadt fra; og da jeg forestiller mig, at samme eller lignende Uheld ogsaa kunde hænde Andre, saa har jeg troet, at det ikke var af Veien, at underrette de Herrer Officerer derom, paa det at de kunde gjøre deres Betænkninger derover, da jeg ved samme Leilighed kunde fremsætte adskillige Problemer eller Tvivlsmaal at opløse.

Jeg er desuden vis paa, at man i fornuftige og kyndige Mænds Selskab, hvor man frit kan meddele hinanden sine Meninger, kan høste ligesaa megen Nytte, som af flere Bøgers Læsning.

Og dette er Aarsagen til min Indbydelse.

Ved den første Samling, som de Herrer Officerer bærede mig med, sagde jeg: at jeg ikke havde i Sinde at holde nogen Forelæsning, men blot angive Stof til Samtale.

Naar mine unge Herrer have læst efterfølgende, vilde De kunde skjønne, om Noget deraf er værd at overveie, eller lægge Mærke til.

T i l C a d e t t e r n e

p a a

S ø e c a d e t - A c a d e m i e t

Hvo som tilstaaer, at en Stats Vel beroer paa retskafne og duelige Embedsmænd, vil vel ikke nægte, at Marinens tilkommende Sæder fornemmeligen kommer an paa den Opdragelse, som gives de til Søekrigen bestemte unge Mennesker, og paa den Tænkemaade, som dem bibringes.

Disse følgende Sentenser og Erindringer have en Gang været Dem, mine haabefulde unge Venner, tiltænkte, og derfor giver jeg mig nu den Fornøielse, her ved Kjerligen at tilegne Dem samme.

Den unge Mand er ofte klogere end den ældre; men der er dog et gammelt Ordsprog: at Ungdom og Viisdom ikke altid følges ad. Dette er vel ikke smigrende, men jeg holder det for Sanhed, og Sandhed bør altid være kjærkommen.

1. Det Kapitel af Søkrigsartikels Brevet, som Handler om Skik og Orden, begynder saaledes:

S o m a l l e T i n g b ø r b e g y n d e m e d, G u d, o. s. v.

Efter denne Artikel i vor militaire Lovbog bør vi stedse have Gud for Øine.

2. At kjende Gud, at kjende sig selv, at kjende Verden, er den høieste Grad af Viisdom.

3. Gud kan beundres, men ikke begribes.

4. Men kunde vi ikke begribe eller beskue Gud selv, kunde vi dog beskue ham i hans Gjerninger, saavel i det uendelige Store, som i det urandsagelige Smaa. Altings hensigtsmæssige Indretning og Beskaffenhed overbeviser os om Guds Viisdom.

5. Religionen er ikke alene nødvendig for det enkelte Menneske, men endogsaa for hele Staten. Den, som selv ingen Religion har, ønsker dog at den af politiske Aarsager maa vorde haandhævet.

6. Kan der existere en Gudsbespotter, som selv holder sig for at være det?

7. Vi ere af Naturen skabte og bestemte til at være Mennesker, men siden ved Tilfældet komme i den Stilling, hvori vi befinde os, som Statsborgere.

8. Vore Pligter, som Mennesker, ere de ældste og os ved Fødselen paalagte, og kunde ved senere Pligter ikke ophæves.

9. Mennesket ere af Naturen begavet med store Aandsevner. Den Fremgang, der er givet i Historie, Mathematik, Astronomie, Physik og andre Videnskaber, kan derom overbevise os. Desuagtet er Mennesket et indskrænket og skrøbeligt Væsen, og feiler ofte. Hvo som ei stedse vaager over sig selv, forfalder lettelig til alle slags Uordener. Den bedste af os har sin svage Side.

10. Man kan derfor i Almindelighed være overbevist om, at Den, der er stolt, og bilder sig for meget ind af sine gode Egenskaber, ikke har vant sig til at gribe ind i sin egen Barm, eller at randsage sit eget Hjerte.
11. Den Roes, en Mand ved sine Talenter kan erhverve sig, veier paa Fornuftens og Moralitetens Vægtskaal saare lidet, naar man derhos maae sige: Han er et slet Menneske.
12. Den Kloge, som ikke tillige er god, kan blive en meget skadelig Mand.
13. Den ene Skrøbelige har ikke noget at bebreide den anden Skrøbelige, men derimod kan den ene Ven gjerne advare og formane den anden, men det maa skee med Sagtmodighed; thi Bebreidelser forbitte mere, end de forbedre.
14. Vi skulde elske vor Næste: enhver anden, som os selv, hvilket forudsætter, at vi elske og maae elske os selv.
15. Vi bør elske alle Mennesker lige meget, dog at forstaae, under lige Omstændigheder.
16. Kjerlighed begynder fra sig selv.!
17. Kunde vi ikke gjøre alle Mennesker Godt, kunde vi dog unde dem godt og vogte os for at tilføie dem Ondt.
18. Enhver bør paa sin Skrivertavle med gyldne Bogstaver optegne den Sentents: Hvo, som staaer, see vel til, at han ikke falder.]
19. Vi ere stundom ret tilfredse med os selv, naar vi have seiret over en eller anden Fristelse; dog vilde vi ved nøie Selvprøvelse maaskee finde, at det ei er vor Dyd, som har frelst os, men at et lykkeligt Tilfælde er kommet os til hjælp. See Marmontels Fortælling: HEUREUSEMENT.
20. Klog er Den, der lægger Mærke til de Feil, han har begaaet, og vogter sig for at begaae dem oftere, men endnu klogere er den Opmærksomme, der af Andres Feil lærer at tage sig iagt; dog bør sliig Opmærksomhed ikke ledes af Dadlesyge; thi man bør ligesaavel lægge Mærke til Andres gode Side, som til deres Feil.

21. For at forstaae en Mand ret, maae man gaae ind i hans Ideer, thi dømer man ham efter vore egne, tage vi ofte Feil.
22. For at bedømme en Mands Handlinger rigtig, maae man kjende hans Sinds Art, hans Grunde og Hensigter, sætte sig ind i hans Stilling og Forhold til andre Mennesker. Man nødes ofte til det, man ikke gjerne vilde, og afholdes fra det, man ønskede.
23. Man tænke ikke, at naar tvende Personer tale sammen, maae de og forstaae hverandre; thi med de samme Udtryk have de ikke altid samme Mening.
24. Det hændes dagligen, at Folk trættes, ikke fordi de ere af ulige Meninger, men fordi de ei forstaae hinanden.
25. Skylden kan være saavel hos den Talende, der ikke forklarer sig tydelig, som hos den Hørende, der ikke hører ret til.
26. Skeer dette af Ringeagt for den Talende, er det saare usømmeligt.
27. [Er Talen lang og Materien vanskelig, er det ikke underligt, om noget misforstaaes.] Den Talende veed, hvad han mener, men Dem, der hører, skal først af Talen erfare det. Til at tænke og fatte behøves Tid, og længere Tid, end Taleren behøver til at tale, og naar Tilhøreren med sine Tanker ikke kan følge ham, der uden Ophold bliver ved at tale, kan letteligen noget undgaae hans Opmærksomhed.
28. En Tale bør derfor holdes langsom, tydelig og med behørig Ophold mellem Perioderne.
29. En Mening kan derfor være rigtig, endskjønt Udtrykkene ere ubequemme, man man indseer ei altid, at de kunde misforstaaes. Derfor hedder det: Enhver er sine egne Ords Fortolker.
30. Ingen pynte sin Stiil eller Tale saaledes, at den bliver uforstaaelig. Man siger for et Ordsprog: For de Lærde er det godt at prædike; thi de forstaae halve Ord, men da alle de, man taler for, ikke er Lærde, gjør man bedst i at betjene sig af hele Ord og tydelige Udtryk.

31. Naar en Mand ikke taler eller skriver saa tydelig, at man kan forstaae ham, bør han ikke tage det ilde op, at man udbeder sig nøiere Forklaring.
32. Nogle have den Tillid til sig selv, at de troe at kunde gjette Andres Meninger, og falde derfor Folk ind i Talen, uden at lade dem tale ud.
33. Af slige Aarsager svares ofte paa hvad der hverken er tænkt eller sagt. God Morgen! sagde Herremanden. Øxeskaft, svarede Bonden. Men Bonden var tunghørig.
34. Den Selvkloge gjør sig ofte latterlig, ved altid at vilde have ret, og ved at vilde være bedst underrettet om Alt. Mange vilde vise sig fornuftigere, dersom de ikke vare saa overdreven kloge.
35. Den, der er alt for klog, er som Den, der har gjort et Spring, og er ikke klog nok. En vis Person roeste sig engang af at kunde løse Alt, hvad man af Regnebogen vilde foresætte ham, betingende sig blot, at man ikke vilde spørge om de fire Specier; thi dem havde han ikke lært.
36. Den Kortsynede, som ei seer det, der ligger uden for hans Synskreds, lader ofte haant om Den, der seer bedre end han.
37. Hvo som veed, at han har fortrinlige Kundskaber, vogte sig for at troe dem større, end de ere; thi saadan Feiltagelse kan forlede ham til at handle uforsigtig og mindre fornuftig, end han ellers vilde have handlet.
38. Undertiden synes det, at Fornuften svækkes ved mange eller store Kundskabers Erholdelse.
39. Man maa have nogen Selvtillid, men for megen leder til overilede Beslutninger.
40. Man kan næsten sige, at al Slags Fortrin eller stor Lykke foraarsager Svimmel.
41. Der er en særdeles vigtig Videnskab, som saare Faa lægge sig efter; det er den, at kjende sin egen Uvidenhed. Men Man maae have lært og tænkt meget, inden man kommer saavidt, og Mange komme aldrig dertil.

42. Den beskedne Videnskabsmand vil man med Fornøielse vise Agtelse, men fortæller han selv, at hans Forstand overgaaer alle andres, fritager han os for Agtelsen. Han er, som Den, der gjør sig selv betalt.
43. Han skaffer sig Modstandere, og gjør sig ofte uskikket til at udrette det Gode, han ellers kunde udføre.
44. Praleren, som vil være en klog, og lader haant om Andre, skaffer sig Uvenner. Tilstøder ham et Uheld eller begaaer han en Feil, glemmer man ikke at udtyde alting til det Værste.
45. Man gotter sig ved at see ham ydmyget, men Praleren ophøier sig gjerne over Ydmygelsen.
46. Den Eenfoldige bør man ikke spotte, men heller nedlade sig til hans svagere Fatteevner, og vejlede ham.
47. Beskedenhed, som er en Dyd, gaaer dog for vidt, naar den forleder Nogen til at tie, hvor det er Pligt at tale, men der behøves Forsigtighed.
48. Man bør ikke alene tænke og tænke selv, men ogsaa overveie, om de første Ideer, man har fattet, ere rigtige. Et meget fornuftigt Decret af den første franske Nationalforsamling, ophævet ved et andet overmaade skadeligt. Et stort Spørgsmaal, om ikke den største Deel af Frankriges Ulykker reiste sig deraf.
49. Man kan ei forlade sig paa Leveregler, naar Grundsætningerne, paa hvilke de bygges, ere upaalidelige.
50. Et øjemed kan vel være godt, men Midlet til at naae det uhensigtsmæssigt.
51. En Syllogismus kan være urigtig, men det er sjelden, at baade Antecedens og Consequens tillige ere urigtige.
52. Det er ikke Beviis paa, at en Mand mangler Forstand, fordi han vil have Tid til at betænke sig, eller fordi han ei paa Øieblikket fatter en Sag. For-megen Langsomhed er en Feil, men Fusentasteri er en større.

53. Den, som troer, at der er Intet mere for ham at lære, maa takke for dem, der blive ved at gaae frem ad.
54. Tvende Veie kunde føre til et Maal, men fordi den ene Vei er rigtig, er den anden ikke urigtig.
55. Det unge Menneske maa itide undersøge, om han fattes noget af det, han burde vide, og da afhjælpe den Mangel, saasnart som muligt, paa det at han ikke siden, af Frygt for at røbe sin Uvidenhed, skal skamme sig ved at spørge sig for.
56. Ingen skamme sig ved at sige: Jeg er klogere i Dag, end i Gaar, eller naar man vender det om: Jeg var ikke saa klog i Gaar, som i Dag. Den, som siger det Første, vil maaskee ikke altid tilstaae den Sidste.
57. Ingen maa forsømme de Videnskaber, der høre til hans Fag, for at lægge sig efter andre mindre nyttige, og ikke gjøre Hovedsag til Bisag, eller omvendt.
58. Menneskekundskab er meget nyttig, men saare vanskelig. En opofrer viligen, hvad han kjert er, for det almindelige Bedste. En Anden forlyster sig ved at see en Bye gaae op i Røg, og seer med Ligegyldighed Blod flyde i Strømme, naar han finder sin Fordeel derved. Tilbøielighederne, Temperament, Opdragelse, Stilling o.s.v. er forskjellig; derfor kan man ikke bedømme det ene Menneske efter det Andet.
59. Ved at bedømme Mennesket, glemmer Man ofte, at det baade er et fornuftigt og sandseligt Væsen.
60. Man maa vide at skjelne lignende gode Egenskaber og Feil fra hinanden; ellers veed man ikke at dømme rigtigt om Mennesket.
61. Ærgierrighed er ikke Ærelyst; Ære er ei det samme, som Agtelse og Anseelse; Fromhed er ikke eet med Følesløshed eller Svaghed; Fredsommelighed er ei Frygtagtighed; Brutalitet ikke Mod, Ødselhed ikke Gavmildhed, Sparsomhed ikke Gierrighed.

62. Er en fornuftig just særsindet, eller er han det, fordi han ikke vil bifalde Alt, hvad der strider mod Fornuften? En Mand er ikke ædelmodig, fordi han ikke gjør alt det Onde, han kunde gjøre.
63. Til en Mands Karakter kan man ikke slutte sig med Vished efter hvad han taler i store Forsamlinger, som vække Publikums Opmærksomhed, efterdi Egennytte og Æresyge ofte blande sig med i Spillet. Snarere kan Man forlade sig paa, hvad han siger i smaa og ringe Selskaber, og dømme ham efter mindre betydelige Foretagener, hvor han ikke giver saa meget Agt paa sig selv.
64. Mennesket befinder sig ofte i den bedrøvelige Stilling, at han ikke kan afværge et Onde, uden derved at gjøre et andet Onde. Dog maa Ingen glæde sig ved at finde en Leilighed, der synes at give ham Tilladelse til at gjøre Ondt.
65. Blind Partiskhed er ikke aldeles Uretfærdighed, men grændser til den.
66. Ungdommen bør veiledes, men selv tænke. Til at gjøre Fremgang i Videnskaberne hører Genie, Lyst og Flid.
67. Skulde Videnskaberne tyllles i unge Mennesker, vil Frugten blive saare ubetydelig.
68. Er det sandt, at man beflitter sig paa at sørge mere for den opvoxende Ungdoms Klogskab og Brugbarhed, end for dens Moralitet; da kan man vel see forud, hvad deraf vil flyde.
69. Hvad er frihed? Efter mine Tanker er det (den lovlige) Villiens ubehindrede Udførelse. Vore Sandser sige os strax Vuggen af hvad der er behageligt og ubehageligt, men først ved Aarene siger Fornuft og Erfaring os, hvad der er Godt og Ondt, Ret og Uret. Inden den Tid faae Tilbøielighederne ofte saa meget Herredømme, at de siden vanskeligen kunde regjeres. Det er derfor Forældrenes Pligt at forebygge dette itide.
70. En absolut Frihed er aldeles ikke tjenlig, hverken imedens vi ere Børn, eller siden, naar vi blive ældre.
71. Men Moden vil, at Børn ikke maae tvinges.

72. Den altfor nidkjære Frihedsven er den værste Despot. Han hader Despotiet i Andres Hænder, men ikke i sine egne. Han vil ikke rette sig efter Andre, men de skulle rette sig efter ham. Den sletartede Dreng er Despot, inden han naaer sine myndige Aar.

73. Det hændes vel undertiden, at forvildede Mennesker ved Eftertanke igjen komme på rette Vei, men det skeer ogsaa ofte, at den bøielige Fornuft giver saa længe efter, indtil at der omsider ikke bliver spor af den at kjende. Det er derfor en sand Kjerligheds Gjerning at vise Ungdommen det falske Skin, af hvilke saa Mange blændes, og at formaae de kjære unge Mennesker til at skye Afveie, at vogte sig for de Anstødsstene, de finde for sig, og for de Snarer, der opstilles for dem, fornemmelig i vor Tid, da det synes, som om Pseudophilosophie ganske vil fordrive den sande Philosophie. Lykkelige de, som undgaae Snaren. Naar man kommer ud i den vide Verden, kan man ikke altid have sin egen Villie. Man bør derfor fra Barndommen af vænnes til at see sin Villie brudt. Det er os ikke medgivet at være fuldkomne, men vi kunde stræbe efter at komme Fuldkommenheden nærmere. Den gamle Mand er svag på Siel og Legeme, man kan ei forlade sig paa hans Betænkninger! men da han for halvhundrede Aar siden sagde det samme, var han da svag?

74. Vor Vei igjennem Livet ligner et Farvand, fuldt af Bugter, og hvor der er Klipper, blinde Skiær og Banker, hvilke vi maa gjøre os bekjendte med, for at kunde tage os i Agt for dem. Et kort over Kattegattet; hvorpaa begge dets Kyster vare rigtig aflagte, vilde være den Søefarende til liden Nytte, dersom Anholts Rev, Læssøe Grunde, Trindelen og Paternoster Skiærene derpaa fattedes.

75. Man maa vogte sig for Yndlingsideer og for at falde hen til Yderligheder.

76. Vi bør stride imod Naturen eller imod vore Tilbøieligheder, endog imod de gode. Hvo som sætter over en Elv og ei stævner mod Strømmen, kommer for lavt.

77. I det daglige Liv kan man ligesaavel forestille sig et Kræfternes Parallelogram, som i Mathematiken.

78. Er Videnskabernes Udbredelse saa gavnlig for Verden, som man forestiller sig?

79. Et Folk kan gjerne være i Besiddelse af mange Kundskaber, og have mange Videnskaber, ja selv det, man kalder Levemaade, og dog være raa i Sæder.
80. Man maa tilstaae, at den nærværende Slægt har flere Kundskaber, end den foregaaende, men ere den og klogere?
81. Hvad skal man troe om en Mand, som siger: Jeg var i min første Ungdom retsindig og ærlig, men har, ved at blive mere oplyst, lært at det var Uforstand?
82. En meget retskaffen Mand sagde engang til mig, at han vilde have været nyttigere for sin Familie og Fædrenelandet, dersom han havde mindre elsket Videnskaberne.
83. Vel skal man lade den Steen ligge, som Man ei kan løfte, men naar Steen ligger meget i Veien, bør man ei gaae fra den, førend man fuldkommen er vis paa, at den ikke lader sig flytte, dog see man vel til, at man ikke forløfter sig.
84. Er det sandt, at Oldtidens Mennesker ikke udøvede Dyden, fordi de ei kjendte den, og at Nutidens Mennesker ikke udøve Dyden, fordi de foragte den?
85. Naar man driver en Blomst med for megen varme, voxer den hastig, men faaer ingen Lugt.
86. Det frembringer ingen god Orden i Tingenes Gang, naar Sønnerne bilde sig mere ind end deres Fædre, eller naar de Bydende sees over Skuldrene af dem, som skulde adlyde.
87. Det er godt, at der ere Lærde i et Land, men det er ikke godt, at Mængden er lærd.
88. Det er roesværdigt, at en Mand er flittig og søger at udvide sine Kundskaber, men forsømmer han derved sit Embede, fortjener han at dadles.
89. Hvorfor sætte Mange mere priis paa Forstand end paa fornuft, da dog den sidste er den Egenskab, hvorved Mennesket adskilles fra Dyret?

90. Videnskabernes Udbredelse og Forstandens Cultur ligner en uendelig Series, hvis Ledder ere vekselsviis positive og negative. Man nærmer sig stedse Sandheden; men naaer den aldrig.
91. Den største Ære ere at være det, Mennesket bør være; at vide, hvori dette bestaaer, er høist magtpaaliggende.
92. Den, der foragter Mennesket, som Menneske, foragter sig selv.
93. Ære beroer paa en Mands virkelige Værd, men Anseelse og Agtelse paa de Tanker, man har om ham. Den, der agter en rig Mand, blot fordi han er rig, maa tabe sin Agtelse for ham, naar han geraader i Fattigdom. Hvo, som siger, at den Mand er saa eller saa meget værd, fordi han eier saa eller saa meget, siger ogsaa, at naar han taber sin Eiendom, taber han ogsaa sit Værd.
94. En troer, at Alt, hvad der er anderledes, end det, han seer hjemme hos sig selv, er urimeligt; en Anden troer, at hvad der er paa andre Steder, maa være bedre end det, han har hjemme. Hvilken af dem er klogest eller uklogest?
95. Enhver Ting har to Sider, har sine Fordele og Mangler. Man bør derfor ikke antage en Ting blot fordi den har sine Fordele, ei heller forkaste den, fordi den har sine Mangler. Man bør undersøge Sagen, og lade Overvægten af Fordelene eller Manglerne bestemme Dommen og Valget.
96. Er Sagen enten ligegyldig, eller tør man intet bestemt afgjøre om den, bør man blive ved det Gamle.
97. For at kunde faae et rigtigt Begreb om Tingene, maae man ikke alene betragte deres Dele hver for sig, men ogsaa overskue det Hele.
98. Det Heles Vel er mere magtpaaliggende end enkelt Mands.
99. Ulige Ting kunde blive lige paa to Maader.
100. Man bør som en Grundregel fastsætte, at alle gjældende Love bør holdes, efterdi man ellers kunde komme i tvivl om, hvilke de ere, man bør iagttage, og hvilke man kan lægge paa Hylden.

101. Hovmod kommer for Fald.

102. Daarlig er Den, som tragter efter et stort Navn og forspilder derved et et godt Navn.

103. Det er ikke den fornemste Skuespiller, som har den fornemste Rolle, men Den, som spiller sin Rolle bedst. Naar Dækket falder ned for Verdens store Skueplads, ere vi Alle lige.

104. Hvorfor agte Mange et godt Navn saa ringe?

105. Det er en farlig Attraa at vilde være bemærket, at vilde heller være ilde omtalt; end aldeles ikke.

106. Ingen foragte den Ringeres Uvenskab; thi efter Ordsproget kan en liden Tue vælte et stort Læs.

107. Ei heller bør man agte nogen Feil ringe; thi just fordi den agtes ringe, kan den vorde stor, og ingen Omstændighed bør ansees ubetydelig, efterdi den kan have store og vigtige Følger, endskjønt disse ei strax vise sig. Les grands Evenements par les petites Causes.

108. En Mening, som i een Heenseende er rigtig, kan i en anden være urigtig.

109. Kan Sandhed siges i utide?

110. Er almindelig Sandhed i Ens Mund ikke ogsaa Sandhed i en Andens? men man hører den ikke altid lige gjerne.

111. Er det en Følge, at den, som tier, samtykker? At give efter er ikke det samme, som at bifalde.

112. Iblandt Mange af dem, som have Mod nok til at gaae Døden uforfærdet i møde, naar det gjelder, ere ofte ikkun Faa dristige nok til at sige Sandheden. Er Sandheden da saa farlig en Ting?

113. Det er ikke altid Sandheden, som forbitrer, men den inhumane Maade, paa hvilken den siges.

114. Den, som er nidkier for Sandheden og den gode Sag, fristes undertiden til at blande sig i Ting, som ere ham uvedkommende, og skaffer sig derved Uvenner; men En vil følge, hvad hans Samvittighed tilsiger ham; en Anden vil, af Frygt for Uvenskab, lade Fem være lige.

115. Man maae ikke tabe Modet ved de første mislykkede Forsøg. Man kan meget, naar det er Alvor, at man vil.

116. Bør man vorde kold i det Gode, fordi man seer, at man ved sine Bestræbelser intet udretter?

117. Man maae vogte sig for at lade sig blænde af en snedig Veltalenhed eller lade sig skrække af en Stentorstemme.

118. En retskaffen Mand maae, ei vente altid at blive fri for Uvenner, og det bør han finde sig i. Man gaaer ud i godt Veir og bliver overfaldet af en Iling.

119. Bør man ringeagte en skikkelig Mand, fordi han er skikkelig, stolende paa, at man af ham Intet har at befrygte?

120. Bør man vise Agtelse for en plump og uretfærdig Mand, fordi man frygter hans Grovheder og Hævn?

121. Bør man gjøre en høflig, venskabelig og god Mand kied af at være saaledes?

122. Den, der hader Laster, er han en Menneskehader? Den, der begunstiger Vellyst, er han en Menneskeven?

123. Enten havde Democritus Ret eller Heraclitus? eller begge? Er Youngs Nattetanker et slet Skrivt?

124. Egoister ere vi vel alle i mere eller mindre Grad, men Den vi egentlig kalde saaledes, er den, som tænker ikkun paa sig selv i Alt, og som ved hvert Foretagende spørger sig selv: Hvad Nytte kan det og skaffe Dig? Egoisten gjør store Fordringer, fordi han er J e g, og Den, han er, men paa samme Grund kan enhver anden gjøre en lige Fordring, efterdi han ogsaa er J e g og Den, han er.

125. Gjør han Fordring paa Noget, fordi han er klog, fornem, rig og nyttig, er hans Bevægegrund dog ikke gyldigere, end en Andens, som har de samme Fortrin og Egenskaber.

126. Man siger vel, at om Smag og Behag kan ikke trættes, men vi vilde dog gjerne, at vor egen Smag og Behag skal være meest gjældende.

127. Fornærmer Nogen Egoisten, er det en stor Forbrydelse; fornærmer han Nogen, er det ikke at agte.

128. Den fornuftige Mand glæder sig ved sin Lykke og takker Gud for den, men Daaren bliver stolt af sin Lykke, og takker Ingen, uden sig selv.

129. En venlig Hund kommer mig logrende imøde? bør jeg i mit onde Lune sparke den fra mig? hvad vilde Hunden sige, dersom den havde Fornuft og Taleevne?

130. Intet er mere krænkende for en Mand af følelse for Dyd og Ære, end at see sig tilsidesat og ringeagtet. Derfor er det ikke at undre over, at den fornærmede Egoist saa ofte forvandler Kierlighed til Had.

131. Elsker Den Fædrenelandet eller Menneskeheden, som siger: Naar det ikkun gaaer vel til, saalænge jeg lever, er det mig ligegyldigt, hvorledes det gaaer siden?

132. Gode Handlinger ere et fuldkomment Beviis paa et godt Hjerte, efterdi de ofte foretages i Hensigter, som ikke ere saa aldeles ædle. Derimod kan man være vis paa, at Den, der tænker vel, ogsaa vil handle vel i alle de Tilfælde, hvor hans frie Villie ikke hindres.

133. Godhed i utide er ikke altid Godhed. Mange Mennesker ere gode og følsomme, sjeldnere ere de retsindige.

134. Enhver bør være vaersom i at betro sig til Nogen. Ingen bør misbruge den Fortrolighed, som Andre sætte til ham.

135. Den Ene bør ikke aabenbare eller udbrede den Andens hemmelige Feil. Det giver Forargelse, og Forargelse bør, som et Onde, forebygges.

136. Lighed i Tankemaade knytter og styrker Venskabs Baand.
137. En oprigtig Ven er en stor Skat, men Mange kunde ingen Oprigtighed lide, og kunde derfor heller ikke have eller beholde nogen sand Ven.
138. Vi bør tænke vel om Alle, saalænge vi ikke ere overbeviiste om det modsatte, dog bør man i saa Fald være forsigtig, efterdi det er muligt at man kan tage Feil.
139. Imod vor Overmand bør vi forholde os, som imod en Mand af Ære og Fornuft. Fortørnes han derover, er det ikke vor Skyld.
140. Er den Sætning rigtig, at man altid skal være Selskabet lig? altid synge med de Fugle, man er iblandt? Er Selskabet ikke sømmeligt, gjør man bedst i at forlade det.
141. En Mand blev spurgt, hvad ham syntes om et vist ungt Menneske: han svarede: Sig mig først, hvad Selskab han helst søger.
142. At smigre for Folk og rose dem i deres Øine, er det Høflighed eller Uhøflighed?
143. Den Stolte, som fornærmer Andre, kan dog have nogle gode Egenskaber, men hos den Nedrige, som foragter sig selv, finder man sjelden noget godt.
144. Modgang og Fortrædeligheder høre Verden til, og dem maae man finde sig i, og bliver man miskjendt, maae man trøste sig ved en god Samvittighed.
145. Den bedste Maade at fralægge sig Beskyldninger paa, er ved en god Opførsel at bevise Beskyldningens Ugrund.
146. Dersom Nogen ved almindelige Formaninger, Critikker eller Ironie finder sig truffen, gjør han bedst i at skjule sin Fortrydelse, og mage det saa, at det, der er skrevet eller sagt, ikke mere skal passe sig paa ham.
147. Hvo som mistænker en uskyldig for at være hans Uven, og handler consequent derefter, kan omstider faae ham til at blive det.

148. Man kan have en alt for fin Følelse af Ære, og en falsk Undseelse.
149. Den, der vil være mere end Menneske, bliver ofte mindre.
150. Morgenstund har Guld i Mund.
151. Ingen spare paa Umage og Tid saaledes, at han siden faaer dobbelt Arbeide.
152. Vær snart, men forhast dig ikke.
153. Man maae ikke lade sig blænde af øieblikkelige Fordele, men tænke paa følgerne og erindre sig det gamle Lærerige Ordsprog: I hvad Du gjør, betänk Enden.
154. Alt for stor Lyst til Morskab er skadelig. Naar man spilder Aftenstynden/ og en Deel af Natten i Selskaber, maae man spille en Deel af Morgenens og Formiddagen i Sengen, og kommer sildigere og uskikket til sine Forretninger.
155. Vi bør ikke altid betjene os af den Credit, vi kunde faae; thi det Laante skal betales.
156. Alt for let Credit er tillokkende. Kan man ingen Credit faae, hjælper man sig, som man kan.
157. Moerskabs Mennesker ere lidet skikkede til alvorlige eller stadige Forretninger.
158. Det er ikke godt, at blive for silde vaer, at man har spillet sit Kort ilde, naar nemlig ingen Opreisning mere er at faae.
159. Mange ere i deres tiltagende Alder blevne nødte til at troe i deres Ungdom.
160. Vær forsigtig i at tage mod Godhedsbeviser, at du ikke skal vorde afhængig af Andre.
161. Det værste for Den, som ei har rene Hænder, er at han ofte maa lade, som han ikke seer, at hans Underhavende gjøre Uret, at de ikke skulde røbe ham.

162. For Gud og for Domstolen ere vi Alle lige.
163. Det er de Vises Steen at finde den rette Middelvei og at sætte den tilbørlige Priis paa Alt.
164. Velopdragne Mennesker vide, hvad man kan sige dem, men lægge de det og Alle paa Hjertet, og have de det ogsaa i frisk Minde?
165. Kongen er Landets Fader, Undersaatterne ere hans Børn. Hans Øiemed er at vedligeholde god Orden og fremme det Heles Vel, hvorfor Enhver i sit Fag og i sin Kreds er pligtig til efter Evne at sigte til samme Maal. Ingen bør holde sig for god til det, der hører til hans Tjeneste.
166. Intet Foretagende, som kan befordre Kongens og Statens Tjeneste og det almindelige Vel, bør agtes ringe.
167. Krigsstanden er en Æresstand og dens Anseelse bør hævdes. Dens Ære bestaaer derudi, at hver Mand i Standen opfylder sine Pligter, som Menneske og Kriger.
168. Officerens Ære kan ingen Pletter taale. Hans Navn og Rygte bør skaanes, hans Anseelse vedligeholdes.
169. Det Krigeren vover for Kongen og Staten, kan ham af ingen Magt paa Jorden erstattes.
170. En retskaffen Mand bør ikke drives til sine Pligter. En Mand af Ære vil ikke lade det komme saa vidt, at det skulde behøves.
171. En Officer maa ikke have sin egen Roes og Anseelse for øine, men Kongens Tjeneste; dog forrettes denne vel, kan det første følge deraf.
172. Officererne bør have Agtelse for hverandre indbyrdes, og det raa Væsen, som upassende til vore Tider, ei mere spores.
173. En Søeofficer og en Landofficer tjene begge den samme Konge og det samme Fædreland, og i samme Øiemed. De bør derfor i alle Henseender ansees som Vaabenbrødre og hverandres Lige.

174. Den, som ikke veed at skjønne paa Fortjenester hos Andre, maa selv have Mangler derpaa.

175. Krigerens Bane er møisommelig og slibrig.

176. Det Fortrin, den Commanderende har, vil den Subalterne faae, naar han bliver Commanderende.]

177. Esprit du Corps er god, saa længe den herskende Tænkemaade er god, ellers ikke.

178. Man kan bortgive sin egen personlige Hæder og Anseelse og Rettighed, men ikke Standens.

179. Vi bør have Agtelse for den gemene Mand; thi han er et Menneske og vor Vaabenbroder; dog bør vi ei nedlade os saaledes, at han skulde glemme den Agtelse, han skylder os.

180. Der ere Folk til, som ingen blid Omgang kunde taale. Hvo vilde vel regnes iblandt dem?

181. Det kan ingen Skam være for en Stand, om der skulde findes et enkelt uverdigt Medlem i den, men dersom Standen forsværer eller synes at bifalde den Enkelte slette Handlinger, bliver det den til Skam.

182. En ung Officer skal have søgt om Tilladelse til at føre en Kaper, og det blev ham tilstaaet, naar han vilde tage sin Afsked af Kongens Tjeneste.

183. Retskafne Mænd vilde ikke glemme at agte Hverandre, endskjønt de ere Fiender.

184. Man bør søge at sætte Fienden ud af Stand til at skade, men ikke tilføie ham ufor nødvendent Ondt.

185. Man bør ikke mishandle de Vaabenløse, ikke føre Krig mod Menneskeheden eller Guddommen, fordi man fører Krig imod Fienden.

186. Da Krigsstanden er en Æresstand, saa er det nødvendigt, at den sande Ære kjendes fra den falske, for ei at komme paa Afveie.

187. Ingen Mening er saa vrang, at den jo finder sine Forfægttere.

188. Mod uden Fornuft er som det glubende Dyr.

189. Ikke er nogen Helt, fordi han har ført mange tusende til Slagterbænken, eller fordi han har ladet mange Stæder ødelægge, eller fordi han har gjort mange Familier ulykkelige. Ingen er en værdig Kriger, fordi han agter Livet ringe, men naar han elsker Fædrelandet høiere end Livet.

190. Naar En praler af Udyder, endog af dem, han ikke har begaaet, kan hans Begreb om Ære da vel være rigtig?

191. Skaffer det Krigeren Ære og Anseelse at kunne frit overtræde Kongens og Landets Love?

192. Man belønner Den, der redder en Borgers Liv? Er Officerens Liv mindre værd end Borgerens?

193. Er det rigtigt at troe, at den, der har Mod til at trodse Almagten, maa ogsaa desmere have Mod nok til at stride imod lidet mægtige Mennesker? Ingen lade sig forlede af den afskyelige Mening, at Guds frygt og Moralitet ikke skikke sig for en Officer.

194. Kan man vente at den Yngling vil med Tiden blive en duelig Kriger, der begynder med at slaae Borgmesters Vinduer ind? Ere Slagtersvende de bedste Soldater, fordi de have vant sig til at være ufølsomme?

195. Er Den en Patriot eller Menneskeven, som ønsker Krig for at faae Leilighed til at vise sig?

196. Formedelst de forskjellige Synspunkter, fra hvilke man betragter Krigsstanden, modtager En Soldaten, som en Beskytter og Ven, og gjør ham tilgode, som han kan; en Anden anseer ham blot, som et Menneske, der handler med Blod, og tjener fire Fyrster med et Par Sko, og lader sig betale for at slaae Folk ihjel. ligemeget hvem? Er Krigen uretfærdig, er det ikke Krigerens Skyld.

197. Subordinationen maa være som en Trappe - Disciplinen er Sjelen i Krigsvæsenet.

198. Tvende fiendtlige Anførere søge altid at gjøre hinandens Anslag til Intet, hver især at forekomme den Ene den Anden, hvoraf skjønnes, at Hurtighed i Krigsstanden er overmaade nødvendig, og at Subordinationen er i denne Stand mere magtpaaliggende, end i nogen Anden.

199. Man maae ikke frygte for sin Overmand, han kunde finde sig fornærmet derved. Men man bør frygte for at gjøre det, der kunde fortørne en retskaffen Mand.

200. Alvorlig er den sunde Kriger, hvor han bør være det, Retfærdighed og Billighed har han stedse for Øine. Fornuftig Strengthed er ikke Haardhed.

201. Den gemene Mand finder sig i meget af en Officer, om hvis Retsindighed han er overbeviist. Han siger: Min Capitain er streng, det er sandt, men naa'r man gjør, hvad man skal, veed han og at skjønne derpaa. Det er ikkun de Efterladne og Ryggeløse, som klage over ham. /

202. Alt for megen Eftergivenhed er ikke Godhed, men Svaghed, og kan have utrolige onde Følger.

203. Naar Man giver Nogen Lov til at tage en Fingersbred, giver han ofte sig selv Lov til at tage en Haandsbred, og naar man vil tage denne Haandsbred fra ham, klager han derover, som over en tilføiet Uret.

204. Naar man er altfor eftergivende ved Feil, nødes man omsider til at straffe haardt til Exempel, og det kan da træffe, at Lodden falder paa En af de mindst skyldige, man bliver ved sin Godtroenhed saa ofte bedragen, at man til sidst ikke vil troe Nogen.

205. Den Befalingsmand, som vil indføre god Orden iblandt udisciplinerede Underhavende, gjør sig ofte ilde lidt, men bør han vel derfor efterlade sin Pligt?

206. Ingen Befalingsmand svække sin Myndighed ved urimelige og ofte gjenkaldelige Befalinger.

207. Nogle sige, at den subordinerte Krigers første Pligt er Lydighed; Andre sige, at det ere Troskab.

208. Den til Krigen bestemte Ungdom maa i tide vænnes til det, Standen medfører, og til det, der sandsynligen kan forefalde. Den maa kunde taale alle Slags Veirligt om Natten, som om Dagen, og sove paa ubestemte Tider, naar Leiligheden det vil tillade, og ikke befinde sig ilde, fordi den ei faaer sine Maaltider paa sædvanlige Tider.

209. Tarvelighed, Nøisomhed, Ædelmodighed ere de Dyder, der sømme sig en Krigsmand. Man erindre sig Fabricius og Pyrrhus.

210. Overdaadighed, Gjerrighed, Spillesyge og Vellyst fordærve ofte gode anlæg.

211. Enhver Officer, i særdeleshed Den, som tænker at stige til høiere Poster, maa søge at vinde sine Underhavendes Tillid og Fortrolighed.

212. Men en Commanderende maa ikke søge at gjøre sig yndet paa sine Subalternes Bekostning.

213. En vis Autor vil, at en General maa aldrig blive vred, men det er at fordre vel meget; bedre er det at sige, at man aldrig bør lade Vreden tage Overhaand; thi naar denne hersker, seer man ikke mere Tingene i et klart Lys og farer derfor letteligen vild.

214. Den koldblodige har meget forud, som man kan lære af Ruiters, Turennes og Washingtons Levnet. Dersom man bør vogte sig for at lade Vreden tage Overhaand hos sig selv, bør man og vogte sig for at opirre Andre til Vrede.

215. En General skal erkyndige sig om Fiendens Styrke. Soldaten skal spørge, hvor Fienden er?

216. Alle Krigere fra den Høieste til den Ringeste bør have det fornødne Mod, men alle vise det ikke paa lige Maade. Den Øverstbefalende over Hæren enten tilvands eller tillands behøver at være mere betænksum, end Den, som kun en liden Commando er anbetroet; nogen Forvovenhed kan maaske undskyldes hos den sidste, især i Begyndelsen af en Krig. See Axel Urups, Ulrik Christian Gyldenløves, og Peder Tordenskjolds Levnet.

217. Kan en gammel Officer stedse ønske at vorde høistcommanderende enten til-lands eller vands? Det meget, han paa sin lange Bane har seet og erfaret, gjør ham betænksom, og denne Betænksomhed leder til Langsomhed og vel muligt til Frygtsomhed, herved mener jeg ikke Frygt for Fienden, men for et slet Udfald. Ofte har en gammel Hærfører klaget over, at Lykken var den Yngre gunstigere, end ham. Han kan vel ogsaa lade sig nøie med den forhen erhvervede Hæder.

218. Hengivenhed i Guds Villie og Tillid til hans Forsyn giver den roligste Sindsforfatning og det fasteste Mod.

219. Krigsstanden er en Videnskabsstand.

220. Den mathematiske Videnskab er den fornemste. Sømandskab, Styrmandskab/ og Artillerie ere Dele deraf. Perspectiven og de optiske Videnskaber forekomme mig at være noget forsømte, Arithmetiken er det ikke mindre, endskjønt vi have Speculanter i Overflødighed.

221. Man bør læse Historien ikke blot for at møde sig, men for at drage Nytte af den, og gjøre Forskjel paa hvad der er følgeværdigt, og hvad der er afskyeligt.

222. Vi kjende Jordklodens nærværende Skikkelse, men det skader ikke ogsaa at vide, hvorledes denne forhen har været.

223. Den, som ei kjender noget til Historien om de ældre Tider eller om andre Riger, er som en Hjemfødning, der ikkun har seet sit eget Fædreland.

224. Det er os meest magtpaaliggende, at vide de nuværende Indretninger, men vil man kjende deres Fortrin, maae man sammenligne dem med de ældre.

225. Krigs og Marine Historier samt Reisebeskrivelser ere saare lærerige.

226. Naar erhvervede Videnskaber ei fremdeles dyrkes, kunde de snart glemmes.

227. Det er ikke nok, at Den, som læser, bruger mange Bøger, men han bør til Lettelse og for at undgaae Tidsspilde, studere i en vis Orden, og ei læse de Bøger sidst, som skulde været først læste.

228. Forsøg ere nyttige; thi det er ved dem, og ikkun ved dem, ja endog ved mislykkede Forsøg, at Verden har erholdt de mange Kundskaber og Oplysninger, den har.

229. Eftertanke styrker Hukommelsen, men altformegen Anstrengelse slapper den. Man klager over at saa faa Efterretninger fra Oldtiden ere komne til os, dog de allerældste Tiders Mennesker vidste ikke at skrive, man Mange af os, som baade kunde læse og skrive, vilde ikke, at Beretningen om hvad der skeer i vor Tid maa komme til Efterslægten.

230. En Commission bør stedse have Sandhed for Øine, og den bør til Sandhedens Fremme søge at erholde de fornødne Oplysninger angaaende Sagen, om hvilken der handles.

231. Ethvert Medlem maa, uden Hensyn til Rang og Alder, have Frihed til at si-ge sin Mening paa en beskeden Maade, frit ud, men han bør motivere sin Mening. til de andre Medlemmers Overveielse.

232. Naar et Medlem ved Overveielse finder, at en Andens Mening er rigtigere end hans, bør han forlade sin egen og antage den Andens.

233. Ingen bør imod sin Overbevisning antage en Andens Mening, hverken af Føielighed eller Frygt.

234. Debatter foraarsage ofte Ubehageligheder, men det er ved at det at Sandhed skal komme for Lyset.

235. Personaliteter bør aldrig komme i Betragtning.

236. Venskab og Fiendskab maa ingenlunde tænkes paa, og al Fordom tilsidesættes.

237. Dersom Commissionens Medlemmer ikke ved Ventilationer kunde blive enige, maa Enhver beholde sin Mening. Forskjellighed i Meninger bør ikke forvolde Uvenskab iblandt Medlemmerne, da Enhver kan have Ret efter sin Idee.

238. Skjødesløs Behandling, for at faae en Sag desnarere tilende, er utilgi-velig.

239. Ihenseende til Meninger gjelde de fleste Stemmer Intet.
240. Ingen maa cabalere eller søge at vinde Stemmer.
241. Ingen maa tale i en bydende Tone eller søge at imponere Andre.
242. Den, der altid vil herske, hvor fornuftig en Mand han ellers kan være, er uskikket til at sidde i en Commission.
243. Den Herskesyge kan vel være skikket til at befale over et Corps, men ikke til at have Ligemænd..
244. En af Kongen sat Commission kan, ihenseende til Meninger, ingen Authoritet erkjende over sig, uden Fornuften.
245. Naar det gjelder om Noget, der skal udføres eller anordnes, maa Majoritetens Stemme være afgjørende, men den enkelte Mand, som ere af anden Mening, bør det være tilladt at nægte sin Underskrift, eller og at lade føre til Protocols, at, hvad der skeer, er uden hans Samtykke.
246. Fornærmes Nogen paa Ærens Vegne, troer jeg, at han kan undslaae sig for at møde i Commissionens Samlinger, men han bør melde dette paa behørige Steder, eller søge om at vorde befriet fra at møde.
247. Vi bør i alle Henseende føre en god Conduite, men hvad er dette? Enhver dømmer derom paa sin Viis.
248. Man maae ikke fordre mere af Mennesket, end hvad Mennesket formaaer, og ei heller paatage sig andet, end hvad man er istand til at udrette.
249. Man maae være forsigtig i Ord og Tale, at Ildesindede ikke deraf skulde tage Anledning til falske Utydninger.
250. Man siger ofte: den Stand eller Folkeklasse er saa eller saa, men derved kunde Mange fornærmes. Man burde hellere sige: i den Stand eller Folkeklasse findes en Deel, som er saa eller saa.
251. Man bør ei sige Andet, end hvad man mener, dog ei Alt, hvad man mener.

252. Man maae forud være betænkt paa, hvad muligen kan hænde, for ei siden at vorde overrasket og sige: Hvo kunde vel have tænkt det?

253. En Befalingsmand maa være betænksom ved at høre Andres Raad; thi møder et Vanheld, kræver man ikke Raadgiveren, men Befalingsmanden til Ansvar.

254. At spørge tilraads er ikke det samme, som at indhente Befalinger.

255. Den Commanderende maa give tydelige Befalinger, og ei lade sine Undergivne gjette sig til hans Meninger. Forstaae de ham ikke, bør de spørge sig for.

256. I Samtale bør man ikke støde sig over ethvert uskyldigt, ei vel overlagt Udtryk, men erindre sig Ordsproget: Det er ikke saa ilde ment, som sagt; man kunde ellers have Aarsag til Fortrydelse.

257. I Aften vilde vi fornøie os i et godt Laug og opsætte alvorlige Sager til i Morgen, sagde engang en vis Mand, men da Morgenens kom, var det for silde.

258. Naar Barnet er druknet, lukker man Brønden, den Betænksomme bier ikke saa længe.

259. I et critisk Øieblik bør man ikke bebreide Nogen, thi man kunde, ved at bringe ham ud af sin Fatning, faae ham til at begaae Feil, som han ellers ikke havde begaaet.

260. Forsigtighed maa bruges, men dog med Fornuft; thi den, der Intet vover, intet vinder.

261. En Hærfører, som har en overlegen Magt, kan lægge sin Plan, men Den, som har Befaling over den svage Hær, maa i meget rette sig efter en Plan, han ei kjender.

262. Ved et mødende Uheld maae man ikke strax vorde forsagt, men søge ved Duelighed, Snildhed og Forstand at gjenvinde de Tabte, dersom det er muligt.

263. Det man skal bruge om Morgenens, maae man om Aftenen forhen have i Beredskab.

264. Mod og Dristighed kunde ved Fornuft og Begreb om sand Ære opmuntres, men svarer den physiske Legemsbeskaffenhed ikke dertil, vil Fornuft og Ære ei altid vorde hørt, dog kan Tilvanthed gjøre meget til Sagen.
265. Finder Nogen, at han ikke har de Egenskaber, som hos Krigeren ere nødvendige, gjør han bedst i at begiere sin Afsked, og søge et andet Levebrød.
266. Den, der opfinder noget nyttigt, faaer ikke altid Roes for sin Opfindelse. Den vorder ofte forkastet, og senere hen i Tiden opsnapper en Anden den samme Idee, kommer frem med Forslaget paa ny og faaer bedre Lykke. Ikke Columbus, men Americus Vespucius gav den nye Verden Navn.
267. Den, som gjør et nyt Forslag og finder Modsigelse, maa ikke troe, at Avind eller Fiendskab er Aarsag dertil. Det ligger ofte i Sagens Natur, at det Nye ikke strax fattes, om det endog er godt. Et nyttigt Forslag er ikke tilintetgjort, fordi det udsættes.
268. Et Krigsforhør anordnes ikke for at faa den Anklagede straffet, men for at faae Sagen oplyst og Sandheden frem.
269. I en Krigsret eller anden Ret bør ethvert Medlem tilfulde kjende Sagen, der skal bedømmes, og forundes Tid til at overveie.
270. Ethvert Medlem bør kunde angive Aarsagen til sin Mening og ikke hindres derfra eller overraskes.
271. Ingen bør straffes to Gange for den samme Forseelse.
272. En Generalauditor bør forklare Sagen og sige sin Mening, men Krigsretten bør dømme.
273. Revselse og Straf bør ikke være Hævn.
274. Enhver har lov til at paatale sin Ret, men han bør i forveien have vel undersøgt, om han og virkeligen har Ret.

275. En Skibschef skal svare til hvad der skeer i hans Skib. Men kan han og staae til Ansvar for Alt? Han kan ikke være allevegne, ikke vide, eller forudsee Alt, han maa ofte forlade sig paa Andre, og understøttes han ikke tilbørligen af sine Underhavende, kan han ofte uskyldigen komme i Fortrød.

276. Vi sige, at vi have vundet, naar vi have tilføiet vor Fiende mere Skade, end han har tilføiet os.

277. I Krigsartikelsbrevet anføres, som Aarsag til altfor hastig Overgivelse til Fienden, ikkun Forræderie og Feighed. I de russiske Krigsartikler ansees det sidste for mere infamerende, end det første. Men skulde der ikke kunde være flere Aarsager, end ommeldte tvende?

278. Naar ingen § passer til den begangne Forseelse, hvad skal man da dømme efter? og dersom Forseelsen henføres til tvende §, hvilken skal man da følge?

279. Velvillighed er ikke Venskab. Den første bør vi vise imod alle, saavidt Villighed og Omstændighederne tillade det.

280. Venskab er i visse Maader det samme, som Fortrolighed, og den kan man ikke have uden til Retskafne, og det endda med en vis Forbeholdenhed.

281. Ingen bør af sin Ven forlange Noget, som han ei med god Samvittighed kan bevilge.

282. Ei heller bør man føie sin Ven i noget Uretfærdigt; begjerer han sligt af mig, er han ikke min Ven.

283. Venskab forbinder Ingen til at forraade, hvad tredie Mand har betroet ham.

284. Den Fortrolighed, som slette Mennesker i en slet Hensigt undertiden sætte til hinanden, kan ikke kaldes Venskab, men snarere Sammenrottelse.

285. Det er en utidig Ømhed, naar man for at skaane sin Ven for Ubehageligheder, skjuler for ham det, som er ham gavnligt at vide. Men man bør saavidt muligt underrette ham derom paa en forsigtig Maade.

286. Den Gavmildhed, som udøves paa Andres Bekostning, fortjener ei at kaldes Goddædighed.

287. Den Karrige er mindre skadelig for Samfundet, end den Ødsle. Den første gavner Ingen, men den anden skader sig selv, sin Familie og Andre.

288. Naar man formaner unge Mennesker til at følge berømte Mænds Fodspor, maae man erindre dem om, at disse berømte Mænd ogsaa have deres Feil, ja undertiden store Feil, og at det ikke er Feilen, man skal tage til Exempel. For at rette sine Feil, maae man kjende dem.

289. Man bør ikke prale af sine Kundskaber eller gode Handlinger, men ei heller skjulde dem, eller sætte Lyset under en Skjeppe.

290. Vi maae ikke troe os for stærke eller for sikre, ikke vove os for langt ud paa den glatte Iis, ikke søge forføriske Selskaber, og ikke stole paa, at fordi vi overvandt en Fristelse i Dag, skulde vi ogsaa seire over den i Morgen.

291. En Daare er Den, som attraaer Daares Roes.

292. Faa Retskafnes Bifald er mere værd, end mange Daarers Berømmelser.

293. Bør vi vel vredes paa den, som vil os vel, eller harmes over Den, som siger os nyttige Sandheder?

294. Den Urimelige, den Vrantne, den Stolte, den altfor ømt Følende, den mistænkelige maae man efter Ordsproget omgaaes med, som et braadt Æg; men kunde slige finde sig hædrede ved slig en Føielighed, eller slig en Sammenligning.

295. Den Unge kan blive gammel, og det er aldeles nødvendigt og saare godt, at han veed, hvad han i den tiltagende Alder kan have at vente, og kan forestille sig, at hvad i almindelighed møder Alderdommen, kan ogsaa møde ham. Organerne sløves, de udvortes Ting gjøre ikke saa levende Indtryk paa Sjelen, som før, Hukommelsen svækkes, og de mange Kundskaber og Erfaringer, han paa sin lange Bane har samlet, kunde ikke mere med Lethed erindres.

296. Naar en Mand i en høi Alder ikke længere kan virke, kunde det synes, som om det ikke var til synderlig Nytte, at han søgte at udvide sine Kundskaber, dog saalænge nogen Aandskraft endnu er tilbage, kan han ikke undlade det; Lysten til Kundskab kan aldrig svækkes og vi lære, saa længe vi leve.

297. De Gamle skulde døe, de Unge kunde døe. Dødstimen er uvis. Det henfarne Liv forsvinder som en Drøm, vort Navn forglemmes og Roes forsvinder, som Røg.

298. En Feil, som den gamle Mand undertiden falder til, fordi Tiden bliver ham lang, og han ikke kan sysselsætte sig, som tilforn, er Drukkenskab. Vel synes denne Feil i vore Dage, især i de høiere Classer, at være taget af, og der ere ikke saa Mange, man kan bebreide den, dog vist nok Flere, end det var at ønske. Der ere de, som holde for, at denne Feil er ikke saa meget moralsk, som fysisk, dog kan den lede til megen Umoralitet og grove Laster.

299. Den ynkværdige Olding, man kan bebreide sligt, drikker ikke altid mere, end før, men han taaler ikke saa meget.

300. Enhver tage sig fra Ungdommen af i Agt for tillokkende pirrende Drikke-
vare, især Den, som ofte maa være ude i alt slags Veir, og lade sig nøie med,
kold Mad. /

301. Nogle høre heller hvad Andre sige, end tale selv; ere de derfor at ansee for Eenfoldige?

302. Er Den, som altid vil føre Ordet, klogere, end Andre?

303. Man kan ikke altid bedømme en Mands Sindelag efter hans Skrivter eller Tale, ei heller af enkelte hans Handlinger; thi Mennesket er ikke altid i Dag, hvad han var i Gaar. Tid og Omstændigheder gjøre ofte en stor Forandring.

304. Hvorvidt er en Angiver at rose eller laste? Det kommer vel an paa hans Grunde.

305. Ingen paatage sig mere Arbeide eller flere Forretninger, end han er i stand til at udføre, at det ei skal gaae ham, som Smedden, der havde for mange Jern i Ilden.

306. Hvorvidt kan Æmulation være nyttig? Det kommer vel an paa, Hvem man æmulerer, og om man raadfører sig med sine Kræfter.

307. Naar man vil vedligeholde sin Værdighed, maa den ei bestemmes efter falske Grundsætninger, eller ved et nedværdigende Forhold.

308. Dersom Nogen formaner Børn til Dyd og Retskaffenhed, men giver dem hemmelig at forstaae, at sligt gjelder mere i Theorie end i Praxis, da er en saadan ikke Ungdommens Raadgiver, men Forfører.

309. Alle vilde synes at være Patrioter. Hvad enten man med sin Villie indgaaer i et Samfund, eller fødes i det og opdrages under dets Beskyttelse, byder baade Natur og Folkeret at være tro imod det, og lønne det Gode, man i sin Barndom af Staten har nydt, med Gjenkjerlighed.

310. Men naar enhver Stand og Folkeklasse kun sørger for sit eget Bedste, hver Mand i Standen eller Classen seer kun paa sin Fordel, hvor er da Patriotismen?

311. Hvorledes kunde Misgjerningsmænd tilegne sig Ret til at tælles iblandt Statens hæderlige Borgere? Ere de ikke dens invortes Fiender? og skal en saadan ansees anderledes end en udvortes, som man antager og kjender, for hvad han er.

312. Man bør have Ordre til hvad man foretager sig i Tjenesten, men da man ikke altid kan indhente Ordre, hører det til en god Conduite, undertiden at foretage noget paa egen Haand. Alt for bunden bør man ikke være, og Befalingsmanden heller ikke for streng i saa Henseende, da det ei altid er muligt at gjette hans Mening.

313. Hvorfor er den Onde saa kraftfuld i sin Udaad, og den Gode saa svag til at gjøre Modstand? Er det, fordi Lidenskaberne let kunde faae Magt, og Fornuftten derimod ikke.

314. Een Ond kan gjøre mere Fortræd, end mange Gode kunde gjøre Godt igjen. Man bør være betænksom i hvad man foretager sig; thi man er med den bedste Villie ei altid istand til at oprette det Tab, man har forvoldet, eller lægge de Saar, man har gjort. Naar min Vrede er endt, er min Ven skjendt.

315. En vis Mand vilde, at man i Raadslutninger skulde stedse følge Minoritetens Stemme; thi han holdt for, at de Kloge vare de færreste.
316. Vrede er ofte kun en physisk Feil, men den kan blive moralsk. Naar Fornuften er borte, siger Bastholm, er Dyret tilbage, og dette Dyr er glubende.
317. Man bør ei lade den Trængende lide, for at understøtte Forøderen.
318. Den nøisomme er glad og vel tilfreds, naar den Gjerrige klager over Mangel.
319. Man skal føre sig op efter sin Stand, hedder det, men hvad kalder man Stand, og hvorpaa grunder man dens Værd?
320. Man bør ikke af Magelighed overdrage til Andre det, man selv er pligtig til at forrette.
321. Man betroer ikke gjerne meget vigtige Forretninger til Uformuende, af Frygt for at Trang skulde forlede dem til at gjøre Uret eller lade sig bestikke. Kunde man ikke ogsaa have samme Aarsag til at udelukke Gjerrige og Forødere?
322. Er den Mand, som undertiden afviger fra de Regler, han foreskriver Andre, altid at ansee, som en Hykler? Neppe - thi Aanden er villig, men Kiødet er skrøbeligt.
323. Den Ryggesløse kan ingen Agtelse have for sig selv, men holder sig skadesløs ved at vorde om ikke agtet, saa dog paa en vis Maade anseet med Forundring af sine Lige.
324. Fordom for eller imod en Ting er farlig; thi naar den har rodfæstet sig, er den vanskelig at udrydde. Man vil fordreie Sætninger og Ord for at befæste sit System, eller faae det til at passe.
325. At vilde ansees for D e n, der gjør Godt, er det Godgiørenhed, Forfængelighed eller Stolthed?

326. Den, som misunder Andre den Ære eller Fornøielse at gjøre Godt, har ingen ædel Bevægegrund til sin Daad, og Godgiørende kan han aldrig medrette kaldes. Alexander erobrede ikke Persien for at undertrykke Indvaanerne, men for at gjøre dem lykkelige. Hvorfor maatte Darius ikke selv drage Omsorg for sine Under-saatter? Alexander var, især i sine sidste Dage, lidet skikket til at gjøre et Land lykkeligt.

327. En Herre maa ikke overlasse sin Tjener med Arbeide; thi han maa enten for-samme noget, eller gjøre det slet altsammen. /

328. Mennesket er skabt til Arbeide, men ikke til Trældom. /

329. Nogen Forlystelse eller Sinds Opmuntring hører til dagligt Brød, men den maa nydes med Maadehold.

330. Det er en større Ære at belønne, end at belønnes. Den Belønnedes Fortje-nester vorde ved Belønningen ikke større, men mere bekjendte.

331. Mange vilde aldrig have attraaet Et og Andet, dersom Muligheden i at op-naae det ikke havde vakt Begjerligheden. Napoleon vilde neppe have tragtet ef-ter at blive de Franskes Keiser, dersom Omstændighederne ikke havde viist sig gunstige for ham.

332. Det kan ikke altid lægges Menneskeslægten til Last, at der tales snarere ilde end vel om Folk. Seer man en Mand med to Øine, eller en Mand, der fører sig godt op, taler man ikke derom, fordi det er noget, som bør saa være, men møder man en Eenøiet eller en Mand, som skikker sig ilde, fortæller man det, som noget, der er uden for god Orden.

333. En Regndraabe gjør ikke Jorden frugtbar, men enhver Draabe bidrager dog til dens Frugtbarhed.

334. Penge have for sig selv ingen egen Værd, men med Hensyn til hvad der for den kan erholdes, og med dem udrettes, have de megen Værd, dog kan dette vist nok efter Tiden og Omstændighederne være forskjelligt.

335. Skjødesløshed og Uagtsomhed, som vel ikke kan ansees for Ondskabs Feil, og agtes derfor ringe, ere Følger af Ubetæksomhed og Mangel paa Overlæg; de ere dadelværdige, og efter Omstændighederne strafværdige, fordi der af dem kan reise sig megen Uheld og store Ulykker.

336. Mennesket er ikke begavet med nogen Spaadoms Aand, dog kunde vi ofte af det Forbigangne, under visse Betingelser, med temmelig Vished slutte os til det Tilkommende.

337. At ynkes over en Misdæder og søge at formilde hans Straf, uden at have Medlidenhed med Den, han har gjort ulykkelig, er enten Uretfærdighed eller Svaghed, eller begge Dele tillige.

338. Mange holde den gemene Mand for at være uden Følelse af sand ære, uforstandig og usædelig. Dette er imidlertid ikke stedse Tilfældet, men naar det indtræffer, er det ikke, fordi den gemene Mand er af en anden Natur, end andre, men fordi hans Opdragelse er bleven forsømt, fordi han har seet slette Exemp-
ler, fordi han ei kan omgaaes Bedre, ja vel og stundom fordi man indgyder ham Ringeagt for sig selv.

339. Nogle sige, at den svirende Matros er den bedste, og den Liderlige bryster sig deraf. Dog finder man ikke sjelden hos denne Folkeklasse, saavel den mandlige, som qvindelige, saa megen sund Fornuft, saa meget Retsind, som ikke stedse findes hos den fornemmere og mere oplyste. Dersom alle Omstændigheder bleve tagne i tilbørlig Betragtning, vilde det maaskee være uvist, hos hvilken Folkecalssse den største Moralitet eller Umoralitet maatte findes.

340. Man lære Almuesmanden, at endskjønt hans Stand er ringe, er Menneskets værd dog ikke ringe, og man bringe ham til at indsee, at Menneskets Værd be-
roer paa hans Opførsel.

341. Der ere Folk, der bifalde Intet, uden hvad der kommer fra dem selv. En vis berømt Mand har sagt, at naar man har med saadanne Egoister at bestille, maae man ikke foreslaae dem noget ligefrem, men dreie Talen saaledes, at de selv falde paa det, man vil have frem, og naar de da troe at have fundet deres eget, give de det Bifald.

342. Hvo som taler usømmeligen eller opfører sig uanstændigen i Selskaber, maa ikke have meget Agt for Selskabet, han er udi, eller han maa troe, at man for at behage Selskabet maae tee sig saaledes, og at Uartighed er Artighed.

343. Giver Banden og Sværger en Tale Zirrlighed og Ynde? eller Den, som taler, en agtværdig Anseelse? eller mere Troværdighed?

I n d h o l d

Gud og Religion.	1 - 6
Menneskets Bestemmelse, Fortrin, Svaghed, utidig Stolthed, falsk Klogskab, Forpligtelse til Overbærelse.	7 - 13
Kjærlighed til Næsten.	14 - 17
Erkjendelse af egen Svaghed.	18 - 20
At forstaae og bedømme hverandre rigtig, at høre og tale ret.	31 - 34
Den Selvkloge, Indbildske, Praleren.	35 - 46
Beskedenhed. Betænksomhed, falsk Undseelse.	47 - 57
Menneskekundskab. At bedømme Mennesker rigtigen. Ei at forvexle Dyder og Laster. Hvoraf Eens Karakter kan kjendes. Omstændighederne maae tages i Betragtning. Partiskhed.	57 - 65
Ungdommens Dannelselse, Klogskab og Brugbarhed har intet Værd uden Moralitet. Rigtigt Begreb om Frihed. Advarsel mod Tilbøielighedernes Magt.	66 - 76
Videnskaberne kunde ikke gavne, naar Pligt og Dyd ringeagtes. Man vogte sig for Indbildning om sig selv, og for at forsømme sine Kaldspligter for at dyrke Videnskaberne.	76 - 90
Ære. Hvorpaa den beroer. Man vogte sig for overfladige, ensidige Domme. Hovmod. Et stort, et godt Navn. Man foragte ei den Ringeres Uvenskab. Man ansee ingen Feil for ringe.	90 - 107
Sandhed. At forkynde den. At erkjende den. At lide for den. Nidkjerhed; Ligegyldighed for Sandheden.	108 - 114
Vedholdenhed, Standhaftighed. At være bered paa Uvenner. Ugrundet Ringagt, ugrundet Agtelse for Andre, ugrundet Had og Kjærlighed.	115 - 123
Egoisten er præensionsfuld, anmassende, uskaansom, stolt af sin Lykke, taaler ei Tilsidesættelse, bekymrer sig ikke om Fædrenelandet eller Menneskeheden.	124 - 131
Et godt Hjerte. Varsomhed i at betro sig til Nogen, i at aabenbare Andres Feil. Venskab. Tillid. Adfærd mod Overmænd.	132 - 153

At ligne Andre. Forsigtighed i Valget af Selskab. Dom over den Stolte og Nedrige. Forhold under Miskjendelse og Dadel. Forsigtighed i at mistænke Nogen. Overdreven Følelse af Ære. At bruge Tiden og tanke paa følgerne af sine Handlinger.

132 - 153

Lyst til Moerskab. Credit. For sildig Erfaring. Forsigtighed i at modtage Velgjerninger og Gaver. Lighed. De Vises Steen. At vide er ikke nok.

154 - 164

Kongens Øiemed, det bør Enhver fremme. Agt for alt, hvad der hører til Tjenesten. Krigsstanden er Ærens Stand. Officeren bør være øm over sin Ære. Krigerens Opoffrelse kan ei erstattes. Krigeren drives ei til Pligt. Kongens Tjeneste gjelder mere end egen Roes. Officerer bør vise hverandre gjensidig Agtelse. Søe- og Landofficerer bør anses som Lige-mænd. Hvo agter ei andre? Man misunde ei den Høiere sit Fortrin. Esprit du Corps. Standens Ære høiere end egen. Agtelse for den gemene Mand. Standen maa ei lide ved enkelte u-værdige. Adfærd mod Fienden. Den sande Ære. Det sande Mod. Hvo er Helt. Falsk Ære og Roes. Falsk Forestilling om Anlæg til Krigen. Forskjellige Synspunkter, fra hvilke Krigsstanden betragtes. Subordination. Adfærd mod Overmænd og Undermænd. Utidig Eftergivenhed. Hvad Ungdommen, der er bestemt til Krigen, bør vænnes til. Krigerens Dyder. Hvorledes den Commanderende ei maa søge Yndest. At styre Verden. Koldt Blod. Mod. Betænksomhed. Hvad giver Mod?

165 - 218

Krigsstanden en Videnskabsstand. Nytten af de matematiske Videnskaber. Af Historien. Pligt at fortsætte sin Granskning. At læse rigtig. Nytten af Forsøg. Ligegyldighed i at samle og til Efterslægten bevare historiske Efterretninger.

219 - 229

En Commissions Pligt. Dens Medlemmer. Meningsfrihed. At forlade sin Mening. Debatter. Personaliteter. Uenighed. Skjødsløshed. Underfundighed. Bydende Tone. Herskesyge. I Meninger ingen Authoritet uden Fornuftens. Hvad enkelt Mand bør gjøre, naar hans Mening ei stemmer overens med de Andres - eller, naar han fornærmes.

230 - 246

Conduite. Man maae ei fordre for meget. Forsigtighed i Ord, i Dom over en heel Stand. Oprigtighed i Tale. At beregne forud, hvad der kan møde.

247 - 252

At høre Raad. At spørge tilraads. At befale tydelig. Ei at udtolke hvert Ord ilde. Ei at opsætte. Klogskab bag efter. Varsomhed i at bebreide. Forsigtighed med Fornuft. Mod i Uheld. At være forud bered.

253 - 263

Mod vanskelig uden fysisk Kraft. Den, som ei har Krigerens Egenskaber, bør ei blive i Standen. Opfinderen faaer ei altid fortjent Roes. Det er ei stedse Avind, som modsætter sig nye Forslag.

264 - 276

Krigsforhør. Hvert Medlems Pligt. Generalauditørens. Straf. Naar maae man paatale sin Ret.

268 - 274

Skibschefens Ansvar. Begrebet af at vinde. Aarsag til Overgivelse. Vanskelighed i stedse at bedømme en Forseeelse.	275 - 278
Velvillighed. Venskab. Ei fordre for meget af sin Ven. Ei føie ham i alt. Ei af Venskab at forraade Andre. Fortrolighed mellem Onde er ei Venskab. Utidig Skaansel mod Vennen.	279 - 285
Urigtig Gavmildhed. Den Karrige og Ødsle. Forsigtighed i at efterligne store Mænd. Hverken prale af sine Kundskaber eller skjulde dem. Utidig Selvtillid.	286 - 290
Den sande Roes. Sandhed maa høres. At omgaaes roelig med vanskelige Personer. Alderdommens Svaghed maa den Unge kjende forud.	291 - 296
Hvorfor udvider den Gamle sine Kundskaber. At være bered paa Døden. En Feil, Oldingen er især udsat for. Hvorledes kan den undskyldes. Advarsel til Ungdommen.	296 - 300
At høre Andre. At føre Ordet. Mennesket forandres. Man maa ei tage sig for meget paa. Æmulation. Vedligeholde sin Værdighed. Hvo er Ungdommens Forfører?	301 - 308
Patriotisme. Statens indvortes Fiende.	309 - 311
At handle paa egen Haand. Den Ondes Kraft. Hvilken Skade han stifter.	312 - 314
Minoritetens Stemme. Vredens Farlighed. Forsigtighed i at give. Nøisomhed. At føre sig op efter sin Stand. Magelighed. Hvem man ikke bør betroet vigtige Sager.	314 - 322
Ikke enhver er Hykler, som synes det. Hvorved søger den Onde at holde sig skadesløs for Saunet af Selvagtelse. Fordom er farlig. At synes at være den Gode.	323 - 326
Man maa ei overlæsse Nogen med Arbeide. Klogskab i at fornøie sig. Belønning. Mulighed vækker Attraae.	327 - 331
Aarsagen til at man heller taler ilde, end vel om Folk. Og saa det lidet kan gavne. Penges sande Værd. Skjødesløshed er at dadle.	332 - 335
At see Noget forud. At ynkes over Misdæderen. Den Gemene Mand har Følelse af Ære. Hvorledes man giver denne Agtelse for sig selv. Hvorledes man faaer Egoisten til at antage sin Mening. Usømmelig Tale. Banden og Sværgeren.	336 - 343

Om Admiral Jørgen Baltazar Winterfeldt.

Jørgen Baltazar Winterfeldt blev født den 1 OKT 1732 i Fredericia.

Blev kadet 11 år gammel i 1743. Udnævnt til sekondløjtnant 19 OKT 1753, premierløjtnant 20 NOV 1757, kaptajnløjtnant 3 MAR 1760, kaptajn 9 DEC 1767. I perioden 1753-67 har udkommandoerne været med fregatten Christiansborg til Vestindien, med orlogsskibet Neldebladet bl.a. i kombineret dansk-svensk eskadre i Nordsøen 1757, næstkommanderende i fregatten Vildmanden, med orlogsskibet Grønland på Middelhavet, chef for vagtskibstationen ved Nyborg, næstkommanderende i orlogsskibet St. Croix, der bl.a. deltog i "dæmpning" af uroligheder i Bergen i 1765.

14 DEC 1767 adjutant hos Admiralitetet. 4 SEP 1773 kammerherre. Sejlede i 1774 med gaver, ammunition og tovværk til Algier.

1775 chef for orlogsskibet Holsteen og chef for eskadren i Trosvig i Norge.

1776-77 chef for orlogsskibet Slesvig.

18 MAJ 1778 kommandørkaptajn, 1779 chef for orlogsskibet Indfødsretten bl.a. til Nordkap.

30 APR 1781 chef for Søkadetakademiet, 1782 medlem af Konstruktionskommissionen og Regleringskommissionen. 1785 og 86 indsender forslag til reformer ved Søkadetakademiet.

1788 chef for orlogsskibet Lovisa Augusta.

6 MAR 1789 kommandør, chef for den flydende defension ved København under krigsberedskab.

1792 60 år gammel afgang fra Søkadetakademiet og derefter chef for 2' division til 1797. I denne periode tillige chef for orlogsskibet Prinsesse Sophie Frederica og for den kombinerede dansk-svenske flådestyrke i Nordsøen.

7 DEC 1796 udnævnt til kontreadmiral og derefter 25 JAN 1799 til viceadmiral. I 1805 stifter af "Trøstens Bolig" i København. Æresmedlem af Videnskabsbernes Selskab, 1811 Ridder af Elefanten.

2 AUG 1812 (80 år) befales af Kongen til at skrive Søetatens historie.

MAJ 1821 fritages for at møde i Kollegiet og Defensionskommissionen og dør 22 JUL 1821. Begravet på Urtegården ved Holmens kirke.